

Zaaknummer : 01089273
Ons Kenmerk : ODH1136321
Datum : 16-10-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 4 december 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Eilandstraat 33 en 35 te Papendrecht en is aangevraagd namens Stichting Woonkracht10. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 april 2024 tot en met 1 oktober 2026.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Stichting Woonkracht10;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 26 maart, 13 augustus en 13 september 2024 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf een dag na bekendmaking van dit besluit tot en met 1 oktober 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendix:

- I. De opbouw van de WEDI-voorzieningen

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger In het kader van de Wet natuurbescherming' van 25 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 26 maart, 13 augustus en 13 september 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
4. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermd) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermd) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger In het kader van de Wet natuurbescherming' van 25 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 26 maart, 13 augustus en 13 september 2024.
6. Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
8. De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

9. Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b. om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaatsen te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op alle invliegopeningen;
 - c. de exclusion flaps ten behoeve van het ongeschikt maken van de verblijfplaats van de laatvlieger dienen tenminste een uitvliegopening van 30 millimeter bij 50 millimeter te hebben;
 - d. indien invliegopeningen van geveldelen, zoals genoemd onder sub b, met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal drie meter zijn;
 - e. het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
 - f. de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 12 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer, maar 's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden;
 - g. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - h. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub f en g hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 15 oktober.

10. Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Daarnaast dienen de tijdelijke en permanente voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en dient - indien nodig - de functionaliteit van de voorziening op zo kort mogelijke termijn weer te worden hersteld. Het controleren op de functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
11. De tijdelijke alternatieve voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode voor elke verblijfplaats in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel en beschikbaar zijn. Hieraan verbinden wij de volgende voorwaarden:
 - a. de verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - b. de gewenningsperiode voor zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger is drie maanden waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - c. indien blijkt dat een tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten;
 - d. de ecologische deskundige dient verslag te doen van het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen in het logboek (voorschrift 2).
12. Er dienen minimaal vier permanente voorzieningen voor de zomerverblijfplaats en jaarronde verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de gevels te worden gerealiseerd. Deze dienen te voldoen aan de eisen zoals gesteld in het meest recente Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), waarbij per voorziening de minimale breedte 15 centimeter en de minimale hoogte 80 centimeter dient te zijn.
13. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de laatvlieger dienen te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de onderzoeksinspanning voor zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger zoals opgenomen in het meest recent geldende Vleermuisprotocol. Uit de monitoring moet blijken of de laatvlieger gebruik maken van de voorzieningen als verblijfplaatsen in dezelfde aantallen en met dezelfde functies. Met betrekking tot de monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient in het actieve seizoen van het eerste, derde en vijfde jaar nadat de permanente voorzieningen beschikbaar zijn gekomen en functioneel zijn. Het eerste jaar van monitoring is het jaar waarin de permanente voorzieningen een volledig kraamseizoen beschikbaar zijn;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde monitoringsjaar, te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - I. de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, de inzet van apparatuur (batdetector, warmtebeeldcamera), het aantal waarnemers en de waarnemingen en aantallen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - II. een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - III. indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan andere factoren;
 - IV. indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven kan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid verzocht worden de monitoringsverplichting eerder te beëindigen, of kunnen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd;

- V. indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, kan door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid opgelegd worden dat deze maatregelen het opvolgende jaar tevens dienen te worden gemonitord.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 4 december 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Eilandstraat 33 en 35 te Papendrecht en is aangevraagd namens Stichting Woonkracht10. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 april 2024 tot en met 1 oktober 2026. Ambtshalve hebben wij de termijn verlengd tot en met 1 oktober 2027 wegens mogelijke uitloop van de werkzaamheden.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Prestatieafspraken 2022-2023 Gemeente Papendrecht – CombiRaad – Woonkracht10, Gemeente Papendrecht, CombiRaad en Woonkracht10, 23 december 2021 (ODH897791);
- Quicksan clusternummer 123, ROZA Bouw B.V., 4 mei 2023 (ODH897793);
- Quicksan In het kader van de Wet natuurbescherming en de Omgevingsverordening Zuid-Holland, Ecoresult B.V., rapportkenmerk: ER20220822v02, 6 oktober 2023 (ODH897788);
- Nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen In het kader van de Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., rapportkenmerk: ER20231005v01, 6 oktober 2023 (ODH897789);
- Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger In het kader van de Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., rapportkenmerk: ER20231009v01, 4 december 2023 (ODH897790).

Op 26 maart 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Quicksan, Meetmij B.V., project: complex 123, 4 juli 2023 (ODH1013675);
- Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger In het kader van de Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., rapportkenmerk: ER20231009v03, 25 maart 2024 (ODH1013674).

Op 13 augustus 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- VLEN-Nieuwsbrief, Vleermuiswerkgroep Nederland, mei 2024 (ODH1139662);
- Notitie aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming Plangebied: complex 123, Eilandstraat 33 t/m 35, Papendrecht, Ecoresult B.V., kenmerk: NER202400154AVv01, 13 augustus 2024 (ODH1139661).

Op 13 september 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Notitie reactie verzoek aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming, Ecoresult B.V., kenmerk: NER20230435RAVv01, 13 september 2024 (ODH1168714).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 5 september 2024 verzocht om aanvullende gegevens.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 21 december 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De laatvlieger is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Stichting Woonkracht10 is voornemens om de woningen aan de Eilandstraat 33 en 35 te Papendrecht te renoveren en verduurzamen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- herstel van de bestaande spouwisolatie door de weggezakte isolatiewol aan te vullen met isolatiekorrels;
- de beglazing en de buitendeuren worden vervangen (dubbel glas HR++);
- het voegwerk wordt hersteld;
- de houten delen van de woningen worden geschilderd;
- onderhoud en vervanging van installaties zoals MV en CV;

- interieuronderhoud zoals vervanging van badkamers, keukens en toiletten;
- het dak wordt volledig gerenoveerd door middel van een nieuw dak pakket(isolatie) met nieuwe dakpannen en dakramen.

De werkzaamheden staan gepland te starten zo snel mogelijk na verlening van deze vergunning en hebben een doorlooptijd van vier maanden. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2022 en 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vlemmuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol (2021). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de kopgevel van de Eilandstraat 33 is een zomerverblijfplaats aanwezig, en in de kopgevel van de Eilandstraat 35 is een jaarronde verblijfplaats aanwezig. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. In de kopgevel van de Eilandstraat 35 is een zomerverblijfplaats aanwezig welke wordt gebruikt door een enkel individu. Van zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en laatvlieger In het kader van de Wet natuurbescherming' van 25 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 26 maart, 13 augustus en 13 september 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan bestaande bouw. De woningen ondervinden schade aan het metsel- en voegwerk. Deze moeten hoe dan ook hersteld worden om een veilige leefomgeving te blijven garanderen. Om meerdere momenten van verstoring voor de aangetroffen soorten te voorkomen is gekozen om de woningen bij benodigd onderhoud gelijk te verduurzamen waardoor het energieverbruik in de toekomst zal afnemen conform het Klimaatakkoord. Er is ook gelijk gekozen voor werkzaamheden die zo min mogelijk impact op de aanwezige soorten hebben en zo veel mogelijk energetische vooruitgang boeken. De alternatieve methode van sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden is onwenselijk omdat het aanwezige casco nog in goede staat is en het ingrijpender zou zijn voor zowel de bewoners als de aangetroffen beschermde soorten.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

Uit de quickscan van de bouwkundige staat van de woningen is gebleken dat het huidige voegwerk in vorderende staat van beschadiging is. De schade is momenteel nog niet kritisch, maar dit zal op den duur een risico kunnen worden voor de openbare veiligheid. De oorzaak van deze instortingen bleek te liggen in een sterke achteruitgang van de kwaliteit van het metselwerk, meestal gecombineerd met al dan niet ernstige corrosie dan wel volledig functieverlies van de spouwankers. Door uitvoering van de beoogde werkzaamheden wordt dit risico voor de openbare veiligheid wegenomen.

Verder is in het Nederlandse Klimaatakkoord afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om woningen uit 1954, met energielabel C en E. Alleen door de geplande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord². De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂-uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Ten slotte, om invulling te geven aan de doelen van het Klimaatakkoord zijn op 30 juni 2022 de Nationale Prestatieafspraken ondertekend. Woningcorporaties, gemeenten, huurders en het Rijk hebben hierin bindende afspraken gemaakt³. Hierin is onder andere opgenomen dat corporaties al hun woningen met een E-, F-, of G-label tot en met 2028 versneld verduurzamen. Dit sluit aan op het doel om in 2030 675.000 woningen vergaand te isoleren en om 450.000 bestaande corporatiewoningen aardgasvrij te maken.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van 'andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

² Zie ook <https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf>.

³ Zie ook <https://aedes.nl/verduurzaming/nationale-prestatieafspraken-verduurzaming>.

Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaan een zomerverblijfplaats en een jaarronde verblijfplaats, met mogelijk milde winterfunctie, van de gewone dwergvleermuis verloren. Op 30 maart 2023 zijn twaalf tijdelijke vleermuiskasten van het ANS-1 Batbox gerealiseerd aan gevels van de Havenstraat 4 en Wilhelminastraat 2, 14, 16, 21, 23, 25 en 28. In de permanente situatie is beoogd de kantpannen, welke in de oorspronkelijke situatie invliegopeningen voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger boden, ongewijzigd te laten. Hierdoor blijft toegang tot het dak beschikbaar. Het is echter niet duidelijk of de gewone dwergvleermuis verblijft in het dak of de spouwmuur. Als extra voorziening kan de gewone dwergvleermuis ook gebruik maken van de permanente compensatie voor de laatvlieger. Omdat er geen interspecifieke concurrentie plaatsvindt tussen de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger en het voorkomt dat de twee soorten de verblijfplaatsen delen. Echter achten wij het noodzakelijk om nog vier permanente voorzieningen te realiseren ter compensatie van de gewone dwergvleermuis, welke dienen te voldoen aan de eisen die zijn gesteld in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Laatvlieger

Als gevolg van de werkzaamheden gaat een zomerverblijfplaats van de laatvlieger verloren. Er wordt in de aanvraag vermeld dat de laatvlieger de kans heeft gebruik te maken van de voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerde ANS-1 Batbox kasten. Dit voldoet echter niet omdat de laatvlieger doorgaans geen gebruik maakt van reguliere vleermuiskasten. Tevens is er onderzoek gedaan in de omgeving naar geschikte natuurlijke verblijfplaatsen voor de laatvlieger. Deze zijn aangetroffen op de adressen Julianastraat 1 en 16, Wilhelminastraat 2, 12, 14 en 21, Beatrixstraat 3, 7 en 11, Eilandstraat 2 en 2a en Veerдам 37, 43, 47 en 49. Deze plekken zijn aangetoond door middel van onderzoek naar de aanwezigheid van andere laatvliegers. Aangezien de werkzaamheden van dermate korte duur zijn en de laatvlieger in de zomerperiode geen territoriaal gedrag vertoont kan het aangetroffen individu in het plangebied zich bij een andere zomerverblijfplaats voegen. In de permanente situatie worden vier verblijfplaatsen in de spouwmuur geschikt gemaakt met behulp van WEDI-platen. De constructie van de verblijfplaatsen is weergegeven in appendix I en de ruimtelijke vormgeving is omschreven in het document 'Notitie aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming' van 13 augustus 2024. Omdat het hier een experimentele alternatieve voorziening betreft, dient de bebouwing te worden gemonitord. Dit hebben wij vastgelegd in de voorschriften. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de laatvlieger ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Ongeschikt maken

In de actieve periode worden de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het toepassen van exclusion flaps. Omdat de laatvlieger een grotere soort is, leggen wij op in de voorschriften dat er grote exclusion flaps gebruikt moeten worden die tenminste een uitvliegopening hebben van 30 millimeter bij 50 millimeter. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps gedurende minimaal vijf dagen, waarvan drie aaneengesloten, te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 12 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in het ecologisch logboek. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform en de meest actuele informatie beschikbaar over de laatvlieger.

Cumulatieve effecten

De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Papendrecht. De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis in Nederland

en komt overal in Nederland voor. De laatvlieger is door middel van SMP onderzoek in Papendrecht aangetoond dat ze meer voorkomen in Papendrecht en de directe omgeving van het plangebied. Door de voorgenomen maatregelen en de opgelegde monitoringsverplichting van de laatvlieger, met eventuele bijsturing mits nodig, is het optreden van negatieve cumulatieve effecten onwaarschijnlijk. Het is daarom het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Appendix I: de opbouw van de WEDI-voorzieningen

